

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 15 kwietnia 2024 r.

**Opinia do ustawy o ratyfikacji Protokołu między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą
o zmianie Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej
i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych z dnia 24 maja 1993 r.,
podpisanego w Warszawie dnia 19 września 2023 r.**

(druk nr 73)

I. Cel i przedmiot ustawy

Uchwalona przez Sejm w dniu 12 kwietnia 2024 r. ustawa o ratyfikacji Protokołu między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o zmianie Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych z dnia 24 maja 1993 r., podpisanego w Warszawie dnia 19 września 2023 r., zmierza do wyrażenia zgody na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Protokołu, będącego aktem prawnym nowelizującym – przywołaną w tytule ustawy – umowę międzynarodową o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych (dalej: Umowa), obowiązującą między Polską a Ukrainą od 14 sierpnia 1994 r.

Celem zmian wprowadzanych Protokołem jest rozszerzenie zakresu przedmiotowego Umowy w zakresie współpracy w sprawach karnych poprzez umożliwienie przekazywania do wykonania kar i środków o charakterze nieizolacyjnym na terytorium drugiej umawiającej się Strony. Jak podkreślono w uzasadnieniu do projektu ustawy *"[B]rak stosownych regulacji prawnomiędzynarodowych w kwestii przekazywania kar nieizolacyjnych godzi bowiem w porządek prawny Rzeczypospolitej Polskiej i w społeczne poczucie sprawiedliwości. Jest to istotny problem, albowiem kary takie są orzekane znacznie częściej niż kary bezwzględnego pozbawienia wolności. Szczególnie ważne jest zatem zawarcie stosownej umowy z państwem,*

którego obywatele stanowią największą grupę spośród skazanych w Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemców spoza UE".

W związku z założonym celem, zmianie ulega przede wszystkim treść rozdziału IV w części trzeciej Umowy (Wykonywanie orzeczeń), zaś najistotniejsze zmiany obejmują:

- zamieszczenie poszerzonego katalogu pojęć stosowanych w ramach wykonywania orzeczeń w sprawach karnych oraz ich zdefiniowanie z uwzględnieniem rozbieżności wynikających z różnic w systemach prawnych umawiających się Stron,
- wskazanie katalogu kar, które mogą podlegać przekazaniu do wykonania drugiej Stronie w razie ich orzeczenia za przestępstwo albo wykroczenie, uzupełnionego o środki karnoprawnej reakcji na przestępstwo inne niż pozbawienie wolności,
- umożliwienie przekazywania do wykonania drugiej Stronie orzeczeń z warunkowym zawieszeniem wykonania, orzeczeń o warunkowym zwolnieniu, orzeczeń o zastosowaniu środków zabezpieczających oraz orzeczeń o kosztach procesu,
- modyfikację postanowień dotyczących zgody skazanego na przekazanie orzeczenia do wykonania na terytorium drugiej Strony poprzez wyłączenie obowiązku uzyskania tej zgody w odniesieniu do przekazania do wykonania kar nieizolacyjnych oraz określenie sytuacji, w których przekazanie do wykonania orzeczenia o karze pozbawienia wolności również nie będzie wymagało zgody skazanego,
- stosowanie Umowy do orzeczeń wydanych zarówno wobec osób fizycznych jak i osób prawnych (w zakresie przewidującym odpowiedzialność karną podmiotów zbiorowych),
- przeniesienie współpracy w zakresie decyzji o przekazaniu do wykonania orzeczeń o karach nieizolacyjnych z poziomu organu centralnego (Minister Sprawiedliwości po stronie polskiej) na poziom organów wskazanych przez organ centralny; wykaz tych organów zostanie przekazany drugiej Stronie w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie Protokołu.

Zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Protokół, będący umową międzynarodową dotyczącą wolności, praw lub obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji, podlega ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie.

W myśl art. 5 Protokołu wejdzie on w życie po upływie 60 dni od dnia otrzymania późniejszej z not, w których Strony powiadamiają się wzajemnie o wypełnieniu procedur wewnętrznych niezbędnych dla jego wejścia w życie.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Opiniowana ustawa została uchwalona w oparciu o projekt wniesiony do Sejmu przez Radę Ministrów w dniu 1 marca 2024 r. (druk sejmowy nr 231).

W dniu 20 marca 2024 r. odbyło się pierwsze czytanie tego projektu na wspólnym posiedzeniu Komisji Spraw Zagranicznych oraz Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka. Komisje te przedstawiły sprawozdanie o projekcie opiniowanej ustawy tego samego dnia (druk sejmowy nr 251), wnosząc o jego uchwalenie bez poprawek.

Podczas odbytego na 9. posiedzeniu Sejmu w dniu 11 kwietnia 2024 r. drugiego czytania, do projektu opiniowanej ustawy nie zgłoszono poprawek.

Ustawa została uchwalona w dniu 12 kwietnia 2024 r. większością 443 głosów przy braku głosów przeciwnych i wstrzymujących.

III. Uwagi szczególne

Opiniowana ustawa nie budzi zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym.

Renata Bronowska

Główny legislator